

Ruumiini pelot



JANI KAARO

Kirjoittaja on Porvoossa asuva tiedetoimittaja ja tietokirjailija.

”Yhdet kavahtavat kuolemaa, toisille se on keskellä elämää.”

Se on häpeällistä. Kuvittelen olevani rationaalinen, mutta kun minulta kysytään, mitä ruumiilleni tehdään kuolemani jälkeen, täytyn maagisesta ajattelusta. Ongelma on, että en osaa kuvitella millaista on kun ei ole olemassa. Niinpä ajattelen jokaista vaihtoehtoa kuin olisin olemassa.

Otetaan esimerkiksi tuhkaaminen. Tiedättekö mikä on minun helvettini? Se on S-marketin parkkipaikka kesähelteellä, kuumuudesta väreilevät auton katot, ja sitten astut sisään pätsiin, jota autoksi kutsutaan, ja ratti on niin kuuma, että se polttaa käsiä. Kun minulle sanotaan tuhkaaminen, ajattelen aina tätä, ja sanon ei kiitos.

Entä hautaaminen? Kävelin juuri hautausmaahan poikki. Oli kylmä pakkaspäivä ja palelin. Maassa oli kaksi tuoretta kuoppaa, jotka odottivat tuoreita vainajia. Katsoin toisen pohjalle ja palelin vielä enemmän. Minäkö tuonne? Ikuisen paleluun ja kellarin hajuun. Ei käy.

Sanon itselleni: Sitten kun olet kuollut, et tunne enää mitään. Mutta sitä juuri en osaa kuvitella.

1600-luvulla, en olisi ollut pelkoineni yksin. Silloin ihmisiä pelotti, että heidät haudataan, vaikka he eivät olleet kuolleita. Niinpä kuolleiksi epäillyille tehtiin kaikenlaisia testejä kuten pisteltiin neuloilla, hakattiin nokkosilla tai puhallettiin tupakansavua peräsuoleen. Jos he eivät reagoineet, oli mahdollista, että he olivat oikeasti kuolleet.

Mutta eihän sitä sittenkään varmaksi tiennyt. Niinpä ainakin Englannissa vainajille laitettiin hautaan naru, josta he saattoivat helistää maanpäällistä kelloa, jos he heräsivät ruumisarkussa. Yöllä hautausmaan vahdit kuulostelivat, kuuluiko jostain kellon kilinää.

Sekin on häpeällistä, mistä pelkoni johtuu – ainakin jos naisystäväni teoria pitää paikkansa. Olen nimittäin elänyt tällä pallolla 50 vuotta enkä ole koskaan nähnyt vainajaa. Kaikissa

hautajaisissa, joissa olen ollut, arkun kansi on ollut visusti kiinni. Naisystäväni on sitä mieltä, että jos voisin viivähtää hetken katsellen vainajan kasvoja, tietäisin, että kun olen kuollut, olen oikeasti kuollut.

Teoria toi mieleeni Sulawesissa asuvan Torajan-kansan. Kun torajanien kylässä joku kuolee, palsamoitu vainaja jatkaa elämäänsä osana perhettä kuukausia, joskus vuosia. Hänelle puhutaan ja puetaan normaalit vaatteet, ja hänelle tarjotaan ruokaa. Aikanaan vainaja haudataan, mutta nostetaan esiin joka kolmas vuosi. Hänet pestään, puetaan joessa, ja järjestetään juhlat. Kuvissa muumioituneelle isoisälle pannaan tupakka suuhun tai hänet pannaan sohvalle muiden juhliessa ympärillä.

Tässäpä siis ajatusleikki. Mitähän torajanit ajattelisivat jos kertoisin, että en ole koskaan nähnyt kuollutta? Olen nähnyt kuvia, jossa torajantyttö pitää sylissä muumioitunutta pikkusisartaan. Toisessa kuvassa sisarukset ovat kerääntyneet edellispäivänä kuolleen 3-vuotiaan siskonsa viereen. Ehkä tarinani kertoisi heille kaiken tarpeellisen kulttuurieroistamme. Yhdet kavahtavat kuolemaa, toisille se on keskellä elämää.

He eivät ehkä myöskään ymmärtäisi kysymystä: Mitä minun pitäisi tehdä ruumiilleni kuoleman jälkeen? Ruumishan jää heille. Ehkä minun pitäisi kysyä läheisiltäni, mitä he haluaisivat tehdä ruumiilleni?

Siispä mietin, että mitä jos minutkin palsamoitaisiin. Voin kuvitella kuinka vuonna 2090 Jani-muumio otetaan esiin ja kannetaan sisään kuin joulukuusi. Jälkeläiset, joita en ole koskaan tavannut, tarjoavat minulle juustoa ja viiniä. He kutsuvat minua esi-isäksi ja olen heidän juhlaansa kunniamuumio. Kuuluu naurua, ehkä laulua ja lasien kilinää. Taapero tutkii luisia, kuivia sormiani eikä tiedä esi-isänsä peloista.

Pyh ja pah tuhkaukselle. Tämän vaihtoehdon kanssa voisin elää. •